

POSTANOWIENIE

Dnia 17 lipca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Artymiuk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Marek Pietruszyński

SSN Waldemar Płóciennik

w sprawie **K. J.**

skazanego z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. i in.,

po rozpoznaniu na posiedzeniu w Izbie Karnej

w dniu 17 lipca 2024 r.

wniosku obrońcy skazanego o wznowienie postępowania

zakończonych prawomocnym wyrokiem Sąd Apelacyjny w Łodzi

z dnia 4 lutego 2008 r., sygn. akt II AKa 249/07,

zmieniającym wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 20 września 2002 r., sygn. akt IV K 227/00,

na podstawie art. 544 § 2 i 3 k.p.k. i art. 639 k.p.k.

postanowił:

1. wniosek oddalić;

**2. kosztami sądowymi postępowania wznowieniowego obciążyć
skazanego K. J.**

[J.J.]

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Łodzi wyrokiem z dnia 20 września 2002 r., sygn. akt IV K 227/00, uznał K. J. za winnego popełnienia przestępstw z art. 258 § 1 k.k. i in., wymierzając za poszczególne zarzucone temu skazanemu czyny kary jednostkowe, a w konsekwencji karę łączną 10 lat pozbawienia wolności oraz karę łączną grzywny w wysokości 400 stawek dziennych, przy ustaleniu wysokości jednej stawki diennej na kwotę 500 zł.

Wyrokiem z dnia 4 lutego 2008 r. Sąd Apelacyjny w Łodzi w sprawie o sygn. akt II Aka 249/07, rozpoznając sprawę po raz trzeci (wcześniejsze wyroki tego Sądu w następstwie rozpoznania kasacji uchylone zostały wyrokami Sądu Najwyższego z dnia 2 lutego 2006 r., II KK 100/05 i z dnia 21 listopada 2007 r., II KK 218/07) zmienił zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 20 września 2002 r., sygn. akt IV K 227/00, w stosunku do skazanego K. J. w ten sposób, że:

- uchylił orzeczenie o karach łącznych pozbawienia wolności i grzywny wymierzonych temu oskarżonemu i wymierzył mu karę łączną 9 lat pozbawienia wolności i karę łączną grzywny w wysokości po 350 stawek dziennych ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 500 zł,
- ustalił daty istnienia związku przestępczego opisanego w pkt. I aktu oskarżenia,
- ustalił wysokość uszczuplenia należności podatkowych w podatku od towarów i usług dotyczącą czynu ujętego w pkt. XXI aktu oskarżenia i jednocześnie obniżył wymierzone za ten czyn oskarżonemu kary pozbawienia wolności i grzywny,
- zobowiązał w pkt. 71a wyroku oskarżonego K. J. wraz z innymi oskarżonymi, którzy zostali prawomocnie skazani, do solidarnego naprawienia w całości szkody na rzecz Syndyka Masy Upadłości Fabryki [...] „B.” S.A. w upadłości, kwoty 2.040.000 złotych i uchylił rozstrzygnięcie co do terminu naprawienia szkody oraz w zakresie odsetek,
- uchylił określenie terminów naprawienia szkody oraz rozstrzygnięcie w przedmiocie odsetek z pkt 71b, c i d wyroku.

W pozostałej części Sąd odwoławczy utrzymał w mocy zaskarżony wyrok Sądu pierwszej instancji.

Postanowieniem z dnia 2 lutego 2009 r., II KK 224/08, Sąd Najwyższy wniesione przez obrońców skazanych w tej sprawie osób, w tym skazanego K. J. , kasacje oddalił.

Pismem z dnia 14 marca 2024 r. obrońca skazanego K. J. złożyła wniosek o wznowienie postępowania karnego zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 4 lutego 2008 r. w sprawie o sygn. akt II Aka 249/07, zmieniającym wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 20 września 2002 r., sygn. akt IV K 227/00. W uzasadnieniu podała, że jego podstawę stanowi okoliczność, iż w postępowaniu między innymi przeciwko K. J. zeznania składał świadek koronny M. B. , który w ramach programu ochrony otrzymał nową tożsamość - R. K. , po czym został skazany za popełnienie przestępstw przeciwko mieniu, korzystając przez cały czas ze statusu świadka koronnego.

Ponadto wnioskodawczynie wskazała, że Sąd Okręgowy w Łodzi, dopuścił w sprawie między innymi przeciwko K. J. , sygn. akt IV K 227/00 dowód z zeznań świadka koronnego M. B. i w oparciu o ten dowód został wydany wyrok skazujący przeciwko ww. Wobec czego w ocenie obrońcy skazanego ziściła się przesłanka do wznowienia postępowania w fakcie skazania M. B. przez Sąd Okręgowy w Łodzi na karę pozbawienia wolności oraz karę łączną grzywny za popełnienie kilkudziesięciu przestępstw wyczerpujących znamiona czynu z art. 286 § 1 k.k. Jak argumentowała dalej wnioskodawczynie, M. B. (R. K.) przez okres 8 lat popełniał przestępstwa, to jest od kwietnia 2004 r. do czerwca 2012 r. Okres działalności przestępczej M. B. pokrywa się z okresem składania przez wymienionego zeznań w charakterze świadka koronnego, jak i po umorzeniu wobec niego postępowania. Wnioskodawczynie zwróciła również uwagę, że pomimo skazania M. B. nie zostało wobec niego podjęte ani też wznowione postępowanie w przedmiocie nadania mu statusu świadka koronnego, a przedsięwzięta w tym zakresie przez obrońcę inicjatywa procesowa pozostała bez reakcji Prokuratora Generalnego, jak i Rzecznika Praw Obywatelskich.

Jednocześnie obrońca skazanego K. J. , jak należy domniemywać z treści sformułowanego przez nią wniosku, wydaje się postrzegać jako przesłankę wznowienia postępowania okoliczność, że prokurator, która skierowała akt oskarżenia w sprawie przeciwko K. J. , sygn. akt VI Ds [...], została wyrokiem Sądu

Okręgowego w Radomiu, sygn. II K 78/22 skazana za przestępstwa polegające na przyjmowaniu korzyści majątkowych i osobistych właśnie od świadka koronnego M. B.

Zdaniem wnioskodawczyni, podniesione w opisanym wyżej piśmie argumenty uzasadniają wznowienie postępowania karnego zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 4 lutego 2008 r. w sprawie o sygn. akt II Aka 249/07, „utrzymującym” w mocy wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 20 września 2002 r., sygn. akt IV K 227/00.

Jednocześnie w ww. wniosku złożonym na podstawie art. 540 § 1 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 542 § 1 k.p.k. i art. 544 § 2 k.p.k. obrońca postulowała uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 4 lutego 2008 r. w sprawie o sygn. akt II Aka 249/07 oraz poprzedzającego go wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 20 września 2002 r. wydanego w sprawie o sygn. akt IV K 227/00 i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Łodzi.

Prokurator Prokuratury Krajowej w pisemnym stanowisku z dnia 24 maja 2024 r. wniósł o oddalenie wniosku o wznowienia postępowania złożonego przez obrońcę skazanego K. J. .

W dniu 21 czerwca 2024 r. (data prezentaty Sądu Najwyższego) do Sądu Najwyższego wpłynęło pismo obrońcy skazanego K. J. , w którym odniosła się ona do pisma prokuratora Prokuratury Krajowej. Wskazała na źródło informacji dotyczących relacji świadka koronnego M. B. (później R. K.) z prokuratorem M.G., a także postępowania karnego przeprowadzonego przeciwko ww. Jednocześnie przedstawiła własną ocenę depozycji złożonych przez M. B. w kwestionowanym postępowaniu, wskazując, że to ten ostatni dopuszczał się przestępstw oszustw, a skazany K. J. winny jest co najwyżej pożyczania M. B. pieniędzy na tzw. lichwę. Argumentowała także, iż nie można zgodzić się z przedstawioną oceną materiału dowodowego stanowiącego podstawę ustaleń faktycznych skutkujących skazaniem K. J. , którą zaaprobował Prokurator w swoim stanowisku w sprawie zasadności wniosku o wznowienie. W ocenie obrońcy skazanego K. J. postępowanie w analizowanej sprawie zostało przeprowadzone nierzetelnie. Postawa zaś prokuratury zaprezentowana nie tylko w odpowiedzi na wniosek o wznowienie postępowania, a także na wcześniejsze pisma obrońcy skierowanego do

Prokuratora Generalnego o pozbawienie M. B. statusu świadka koronnego, jak i całego postępowania prowadzonego w ramach sprawy tzw. ł. ośmiornicy, wskazuje na nieprawidłowości jej działania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek o wznowienie postępowania nie jest zasadny.

W pierwszej kolejności należy zwrócić uwagę, że procedura wznowienia postępowania nie stanowi zwykłej formy kontroli prawomocnych decyzji sądowych w ramach normalnego toku instancji. W jej ramach nie przeprowadza się ponownej kontroli poprawności wcześniej zakończonego prawomocnie postępowania karnego, w tym gromadzenia materiału dowodowego w sprawie czy też jego oceny. Do tego zaś w rzeczywistości zmierza – przytaczając argumentację na poparcie wniosku – obrońca skazanego.

Strona wnioskująca o wznowienie postępowania na podstawie tzw. „propter nova” (art. 540 § 1 pkt 2 lit. a k.p.k.) musi przedstawić nowe fakty lub dowody, które nie były znane jej ani sądowi w czasie pierwotnego procesu, a które mogą z dużym prawdopodobieństwem wskazywać na to, że skazany nie popełnił przypisanych mu czynów. Kluczowe znaczenie ma przy tym wysoki stopień prawdopodobieństwa, że uwzględnienie tych nowo ujawnionych okoliczności może doprowadzić do uniewinnienia osoby skazanej albo złagodzenia podstaw jej odpowiedzialności karnej. Nie chodzi zatem tylko o przedstawienie wątpliwości co do wcześniejszych ustaleń faktycznych, a o poważne prawdopodobieństwo błędności wyroku skazującego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 października 2004 r., III KO 32/02 OSNKW 2004, z. 10, poz. 99 i cytowane tam orzecznictwo, a także postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 lutego 2009 r., III KO 73/08, R-OSNKW 2009, poz. 396).

Nie wystarczy także samo powoływanie się przez wnioskodawcę na nowy fakt czy dowód. Powinien on natomiast przedstawić przynajmniej tzw. dowód swobodny świadczący o błędności skazania (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 19 kwietnia 2007 r., II KO 60/06, OSNwSK 2007, poz. 875 oraz z dnia 15 kwietnia 2008 r., II KO 84/07). Z utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego wynika, że chodzi tylko o takie nowe fakty lub dowody, które wskazują na zaistnienie określonej pomyłki sądowej. Sam fakt zgłoszenia nowego dowodu nie obliuguje

natomiast sądu do wznowienia postępowania, skoro każdy prawomocny wyrok sądu korzysta z domniemania prawidłowości zawartych w nim rozstrzygnięć, dopóki wnioskodawca nie wykaże, że wyrok taki jest obarczony konkretnymi błędami w zakresie dokonanych ustaleń faktycznych lub wadami prawnymi (tak m. in postanowienie Sądu Najwyższego z 6 lipca 2023 r., II KO 49/23).

W pierwszej kolejności dokonując analizy wniosku złożonego przez obrońcę skazanego K. J. należy stwierdzić za prokuratorem Prokuratury Krajowej, że wniosek ten jest nieprecyzyjnie sformułowany, ponieważ obrońca skazanego nie wskazała w nim, którą z trzech przesłanek wymienionych w punkcie 2 art. 540 § 1 k.p.k., uczyniła podstawą wniosku o wznowienie. Jedynie powiązanie treści uzasadnienia z przywołanymi podstawami prawnymi wniosku pozwala przyjąć, że mowa o przesłance ujawnienia się po wydaniu orzeczenia nowych faktów lub dowodów, wskazujących na to, że skazany K. J. nie popełnił przypisanych mu w prawomocnym wyroku czynów.

Przyjmując tę podstawę dla wznowienia postępowania, w kontekście przeprowadzonej przez Sąd Najwyższy analizy treści pism przedstawionych przez obrońcę skazanego K. J. , a także pozostałych materiałów zgromadzonych celem rozpoznania wniosku o wznowienie należy stwierdzić, że omówionych wcześniej warunków wniosek o wznowienie postępowania złożony przez obrońcę skazanego K. J. w niniejszej sprawie nie spełnia.

Nie można bowiem traktować jako nowego dowodu, późniejszego orzeczenia sądu karnego w sprawie dotyczącej świadka koronnego M. B, którym to wyrokiem został on skazany przez Sąd Okręgowy w Łodzi w sprawie o sygn. akt IV K 183/13 na karę łączną 8 lat pozbawienia wolności za popełnienie kilkudziesięciu przestępstw wyczerpujących znamiona czynu z art. 286 § 1 k.k. Powyższa okoliczność, jak trafnie, wskazuje prokurator Prokuratury Krajowej w odpowiedzi na wniosek o wznowienie postępowania, samoistnie nie dezawuuje wartości dowodowej zeznań świadka koronnego M. B. w sprawie Sądu Okręgowego w Łodzi o sygn. akt IV K 227/00, w której doszło do wydania wyroku skazującego między innymi w stosunku do K. J. Przyjętego przez tenże Sąd w odniesieniu do skazanego K. J. rozstrzygnięcia nie zmienia opisana przez wnioskodawczynię sytuacja, że M. B. miał składać zeznania obciążające K. J. w okresie popełniania

przez siebie przestępstw objętych wyrokiem w sprawie Sądu Okręgowego w Łodzi, sygn. IV K 183/13. Wskazana zbieżność czasu składania zeznań przez świadka koronnego oraz prowadzonej przez niego działalności przestępczej nie ma bowiem większego znaczenia dla wznowienia postępowania.

Ponadto należy przypomnieć w tym miejscu, że Sąd Najwyższy jednoznacznie wypowiedział się co do skutków kwestionowania przyznania statusu świadka koronnego wskazując, że w sytuacji kiedy po nadaniu podejrzanemu statusu takiego świadka, w wypadkach wskazanych w art. 10 ust. 1-3 ustawy z 1997 r. o świadku koronnym, w tym zatem także, gdy po nadaniu podejrzanemu statusu takiego świadka wykazane zostaną w postępowaniu przed sądem okoliczności, o których mowa w art. 4 tej ustawy, nie przewiduje się uchylenia postanowienia o nadaniu podejrzanemu tego statusu, ale prokurator podejmuje wobec niego zawieszone uprzednio postępowanie, a świadek traci przywilej niekaralności, jednak nie eliminuje to, jak w sytuacji określonej w art. 6 ustawy, z postępowania jego samego jako źródła dowodowego ani jego zeznań jako środka dowodowego, które to zeznania podlegają ocenie jak każdy dowód (zob. teza 5 do postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2005 r., II KK 531/04, OSNKW 2005, z. 10, poz. 95; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 lutego 2006 r., II KK 100/05, wydany *nota bene* w toku wcześniejszego postępowania kasacyjnego w tej sprawie; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2006 r., III KK 333/05).

Co więcej zasadnie zwrócił uwagę prokurator Prokuratury Krajowej w odpowiedzi na wniosek o wznowienie postępowania, że kwestionowane przez autorkę wniosku zeznania świadka koronnego nie są jedynym dowodem sprawstwa skazanego K. J. . Jak wynika z treści uzasadnienia do wyroku Sądu Okręgowy w Łodzi w sprawie o sygn. akt IV K 227/00 są nimi bowiem także inne dowody o charakterze osobowym, a to wyjaśnienia m. in. M. F. , J. J. , zeznania powołanych w sprawie świadków, ale również dowody o charakterze materialnym w postaci zabezpieczonych dokumentów, czy też przeprowadzonych opinii kryminalistycznych. Jak dalej argumentował Sąd pierwszej instancji w uzasadnieniu, porównanie tych dowodów z zeznaniami świadka koronnego nie pozostawia wątpliwości, że jego relacje były zgodne z rzeczywistym, ustalonym przez Sąd stanem faktycznym. Co więcej Sąd Okręgowy wywiódł także, iż „(...) odmienna

interpretacja zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego byłaby w ocenie Sądu dowolna i nierespektująca reguł oceny materiału wynikającego wprost z treści przeprowadzonego postępowania karnego (...)” (k. 75 uzasadnienia). Powyższego nie zmienia odmienna, dokonana przez wnioskodawczynię – w piśmie stanowiącym replikę na odpowiedź prokuratora na wniosek – ocena depozycji M. F. .

Jeszcze raz podkreślić należy, co obrońca skazanego zdaje się nie zauważać, że wystąpienie w odniesieniu do świadka koronnego sytuacji przewidzianej w art. 10 ust. 1 pkt 2 ustawy o świadku koronnym nie eliminuje dowodu z jego zeznań, które podlegają ocenie sądu tak jak każdy inny dowód. Nadto, postępowanie prowadzone w oparciu o przepisy Rozdziału 56 Kodeksu postępowania karnego nie może zmierzać do przeprowadzenia kolejnej kontroli instancyjnej, a tego *de facto* domaga się skarżąca kwestionując sposób prowadzenia przedmiotowego postępowania zarówno w trakcie postępowania przygotowawczego, jak i sądowego (zob. argumentacja zawarta w replice na odpowiedź prokuratora na wniosek z dnia 21 czerwca 2024 r. s. 2 i nast.). Nie jest to więc bez wątpienia podstawa wznowieniowa *de novis*.

Podstawy wznowienia postępowania w analizowanej w ramach złożonego przez obrońcę skazanego K. J. wniosku nie może stanowić także przywołany w treści tego pisma procesowego fakt postępowania karnego prowadzonego w stosunku do prokurator M.G. w sprawie Sądu Okręgowego w Radomiu, o sygn. akt II K 78/22, która jest autorką aktu oskarżenia przeciwko K. J. w sprawie Sądu Okręgowego w Łodzi, o sygn. akt IV K 227/00. Jak zasadnie zwrócił uwagę Prokurator Prokuratury Krajowej w odpowiedzi na wniosek o wznowienie postępowania, po pierwsze zapadły w sprawie przeciwko M..G. wyrok warunkowo umarzający postępowanie nie uzyskał jeszcze waloru prawomocności (zob. pismo Sądu Okręgowego w Radomiu, k. 35 akt V Ko 25/24). Po wtóre analiza treści zarzutów postawionych oskarżonej w tej sprawie nie wykazuje jakiegokolwiek związku ani z postępowaniem Sądu Okręgowego w Łodzi, sygn. akt IV K 227/00, ani też z osobą świadka koronnego M. B.

Przywołane we wniosku o wznowienie złożonym przez obrońcę skazanego K. J. argumenty mające uzasadniać owo wznowienie nie wpływają zatem, z przywołanych wyżej względów, na odmienną ocenę dowodów zaaprobowaną już w

wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 4 lutego 2008 r. w sprawie o sygn. II AKa 249/07, zmieniającym wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 20 września 2002 r., sygn. IV K 227/00.

Mając na uwadze wszystkie podniesione powyżej okoliczności Sąd Najwyższy stwierdził, że nie istnieją podstawy do wznowienia w przedmiotowej sprawie postępowania sądowego zakończonego prawomocnym orzeczeniem i w związku z tym wniosek obrońcy skazanego K. J. oddalił.

O kosztach związanych z postępowaniem wznowieniowym postanowiono na podstawie art. 639 k.p.k.

[J.J.]

[ms]

Marek Pietruszyński Tomasz Artymiuk Waldemar Płóciennik